

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ГЕНЕТСКИ МОДИФИКОВАНИМ ОРГАНИЗМИМА

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређује се увођење у животну средину, ради производње, односно гајења, промета, превоза и провоза генетски модификованих организама (ГМО) и производа од генетски модификованих организама, као и друга питања од значаја за генетски модификоване организме и производе од генетски модификованих организама.

Забрана увођења у животну средину

Члан 2.

Увођење у животну средину ради производње, односно гајења, употребе и коришћења, вршења огледа и истраживања у отвореним системима у циљу добијања нових варијетета, као и одлагање у животну средину генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама је забрањено на територији Републике Србије.

Забрана промета

Члан 3.

Стављање у промет генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама је забрањено на територији Републике Србије.

Значење појмова

Члан 4.

Поједини појмови употребљени у овом закону имају следећа значења :

- 1) *генетички материјал* је део биљке, животиње, гљиве, микроорганизма, вируса или вириода који садржи наследну информацију;
- 2) *генетски модификован организам* (ГМО) је организам чији је генетички материјал промењен методама савремене биотехнологије;
- 3) *методе савремене биотехнологије* обухватају:
  - а) *in vitro* технике нуклеиских киселина, укључујући и рекомбинантну ДНК и директно уношење нуклеиских киселина у ћелије или органеле или
  - б) фузију ћелија изнад таксономског нивоа фамилије које превазилазе природне репродуктивне или рекомбинационе баријере и које нису технике које се користе у традиционалном оплемењивању и селекцији.

4) *производ од ГМО* је сваки производ који се састоји и/или садржи и/или је добијен од једног или више ГМО, без обзира на степен његове обраде;

5) *модификовани живи организам* (living modified organism, у даљем тексту: ЛМО) означава сваки ГМО или производ од ГМО способан за размножавање или пренос генетичког материјала укључујући и стерилне организме способне за раст;

6) *употреба ГМО у затвореним системима* је свака операција којом се ГМО или производи који садрже и/или се састоје или су добијени од ГМО, користе, узгајају, размножавају, складиште, транспортују, одлажу, уништавају или на било који други начин користе у објекту или инсталацији, односно у простору одвојеном физичким препрекама или комбинацијом физичких са хемијским и/или биолошким препрекама, које онемогућавају контакт ГМО са спољном средином или њихов утицај на њу;

7) *намерно увођење ГМО у животну средину* обухвата:

а) ограничено увођење у сврху извођења огледа, демонстрационих огледа и развоја нових варијетета, или

б) гајење у комерцијалне сврхе ЛМО;

8) *стављање у промет* обухвата:

а) чињење доступним трећем лицу, било уз плаћање или бесплатно, ГМО или производа који садрже и/или се састоје или су добијени од ГМО, и/или

б) увоз или извоз ГМО или производа који садрже и/или се састоје или су добијени од ГМО;

9) *ненамерно увођење ГМО у животну средину* представља случајно испуштање ЛМО у животну средину услед непредвиђених догађаја, несрећа, неправилног руковања или складиштења ЛМО и других радњи;

10) *провоз (транзит)* означава сваки промет ГМО или производа који садрже и/или се састоје или су добијени од ГМО намењених кориснику у другој држави, преко територије Републике Србије;

11) *процена ризика* од ГМО или производа који садрже и/или се састоје или су добијени од ГМО, представља научну процену и идентификацију могућих штетних ефеката ГМО или производа који садрже и/или се састоје или су добијени од ГМО, на животну средину и здравље људи, до којих може доћи при употреби ГМО у затвореним системима, намерном увођењу у животну средину или стављању у промет; процена ризика мора бити научно заснована, а спроводи се на бази «случај-по-случај» и уз поштовање принципа предострожности;

12) *инцидент* је сваки догађај намерног увођења у животну средину или стављање у промет ГМО или производа који садрже и/или се састоје или су добијени од ГМО, при коме долази до неконтролисаног ослобађања ГМО у животну средину;

13) *надлежни орган* је орган државне управе који обавља послове који се односе на процену ризика и спровођење мера контроле везаних за биолошку сигурност при употреби ГМО у затвореним системима, намерном увођењу у животну средину и стављању у промет, руковању, превозу, паковању, транзиту (провозу) преко територије Републике Србије, обележавању и преради ГМО или производа од ГМО;

14) *корисник* је свако правно или физичко лице које провози, ставља у промет, користи или производи ГМО или производе који садрже и/или се састоје или су добијени од ГМО;

15) *стваралац* је свако правно или физичко лице које створи ГМО или производе који садрже и/или се састоје или су добијени од ГМО;

16) *пријава* је захтев који садржи прописане податке, коју подносилац пријаве подноси надлежном органу ради прибављања решења којим се одобрава одређена врста рада са ГМО или производима који садрже и/или се састоје или су добијени од ГМО;

- 17) *подносилац пријаве* за употребу ГМО у затвореним системима,, је физичко или правно лице које намерава да или обавља употребу ГМО у затвореним системима.
- 18) *праћење стања (мониторинг)* је испланирано и систематско праћење и надзирање употребе ГМО у затвореним и отвореним системима, као и могућих штетних ефеката, а у складу са прописима;
- 19) *одговорна национална лабораторија* је установа на територији Републике Србије која се може бавити истраживањима, огледима, демонстрационим огледима, развојем нових варијетета генетски модификованих организама као и испитивањима генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама;
- 20) *овлашћена лабораторија* је правно лице које врши испитивање и контролу ГМО или производа који садрже и/или се састоје или су добијени од ГМО;
- 21) *следљивост* је могућност да се следи одређени производ кроз ланац производње и дистрибуције.
- 22) *употреба у отвореним системима* је свака операција којом се генетски модификован организам или производ од генетски модификованог организма узгаја, размножава, складишти, транспортује, одлаже, уништава или на било који начин користи у слободном простору, односно операција којом се омогућава контакт генетски модификованог организма са спољним светом и њихов утицај на животну средину;
- 23) *потрошач* је лице које производ од генетски модификованог организма користи за исхрану или непосредну употребу, а не за пословну операцију или активност;

Изузеци од примене

Члан 5.

Одредбе овог закона не примењују се на генетски модификоване микроорганизме, као ни на производе од генетски модификованих организама који нису живи модификовани организми, ако су они намењени за медицинску употребу и ако је њихова употреба у целини регулисана другим прописима.

Члан 6.

Одговорна национална лабораторија на основу одобрења Министарства пољопривреде, једина може вршити ограничено увођење генетски модификованог организма у животну средину ради извођења огледа, демонстрационих огледа и истраживања нових варијетета, односно вршити увоз и употребу у затвореном систему у сврхе за које је установљена.

За сваку наведену активност, односно модификовани организам издаје се посебно одобрење.

Одговорна национална лабораторија сачињава годишњи и петогодишњи план активности које одобрава надлежни министар.

Члан 7.

Преко територије Србије дозвољен је провоз односно транзит и превоз под условима утврђеним овим законом

Одговорна национална лабораторија за генетски модификоване организме

Члан 8.

Влада Републике Србије ће образовати одговорне националне лабораторије за генетски модификоване организме.

За одговорне националне лабораторије Влада може одредити и научне истраживачке установе која за то испуњавају услове, а који су дефинисани подзаконским актима.

Влада Републике Србије обезбеђује средства за рад одговорних националних лабораторија.

Одговорне националне лабораторије врше стручни надзор над овлашћеним лабораторијама и ревизију стручних налаза овлашћених лабораторија, успостављају и старају се о банци нових варијетета генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама, врше испитивања генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама.

Министар пољопривреде доноси Правилник о условима образовања, поступку, начелима организације и обавезама одговорних националних лабораторија.

Овлашћене лабораторије

Члан 9.

Овлашћену лабораторију за испитивање и контролу генетски модификованих организама или производа који садрже или се састоје или су добијени од генетски модификованих организама установљава овлашћењем министар пољопривреде Републике Србије.

Услови и поступак за добијање овлашћења из става 1. овог члана прописују се Правилником који доноси министар пољопривреде.

II ПОСТУПАК ЗАБРАНЕ

Решење о забрани увођења у животну средину и забрани промета

Члан 10.

Министарство пољопривреде сваких шест месеци, на основу мишљења Научно-стручног савета за биолошку сигурност објављује листу организама и производа који подлежу обавезној контроли у смислу овог закона.

Поред организама и производа из става 1. овог члана обавезној контроли подлежу

и производи који нису на листи министарства уколико контролу затражи удружење потрошача, царина, надлежни инспектор или било које правно и физичко лице.

Решење о забрани увођења у животну средину и забрани промета издаје се уколико се у поступку контроле установи да су производи или организми генетски модификовани организми или производи од генетски модификованих организама.

Решење доноси Републички надлежни инспектор на основу стручног налаза овлашћене лабораторије.

Рок за доношење решења је 30 дана.

На решење инспектора може се изјавити приговор министру пољопривреде.

Приговор се изјављује у року од 15 дана и не одлаже извршење.

Решење министра пољопривреде донето по приговору из претходног члана коначно је у управном поступку.

У циљу спровођења одредби члана 2. и 3. овог закона за организме за које је издато решење из става 3. овог члана надлежни инспектор доноси решење о трајном одузимању ради уништења.

У поступку контроле издаје се потврда да организми или производи нису генетски модификовани организми или производи од генетски модификованих организама.

Потврду издаје надлежни инспектор на основу стручног налаза овлашћене лабораторије.

Од момента почетка контроле па до издавања решења из члана 3. овог закона односно потврде из става 10. овог члана закона, на организме или производе у поступку контроле примењују се мере привремене забране производње, односно гајења и стављања у промет.

Трошкови спровођења поступка падају на терет произвођача, власника или заступника, осим у случају када се утврди да контролисани организми или производи нису производи из става 10. овог члана закона.

Министарство пољопривреде обавештава јавност о издатим решењима за забрану и обезбеђује вођење регистра издатих решења.

Министар за пољопривреду на предлог Научно-стручног савета за биолошку сигурност доноси Правилник о контроли организама и производа у смислу овог члана закона.

III НАМЕРНО УВОЂЕЊЕ У ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Издавање одобрења

Транзит-провоз

Члан 11.

Транзит генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама преко целе територије Републике Србије и превоз на територији Републике Србије је дозвољен уз одобрење.

Одобрење за транзит издаје министар пољопривреде Републике Србије, а за превоз надлежни инспектор.

Поступак за издавање одобрења за транзит или превоз у смислу овог члана закона покреће се на основу пријаве министарству пољопривреде.

Одобрење за транзит се издаје само приликом првог транзита одређеног генетски модификованог организма или производа од генетски модификованог организма уз обавезну процену ризика.

Одобрење обавезно садржи мере поступања и мере сигурности и план мера у случају инцидента.

Министар пољопривреде на предлог Научно-стручног савета за биолошку сигурност доноси Правилник о транзиту и превозу генетски модификованих организама и производа који садрже или се састоје или су добијени од генетски модификованих организама.

Одобрење за огледе, демонстрационе огледе, истраживања ради добијања нових варијетета

Члан 12.

Одобрење за извођење огледа, демонстрационих огледа и истраживање нових варијетета, ограничену употребу у затвореним системима и увоз у сврху из овог члана закона може се издати само Одговорној националној лабораторији уз претходну сагласност Научно-стручног савета за биолошку сигурност.

Поступак издавања одобрења покреће се на основу захтева Одговорне националне лабораторије.

Захтев обавезно садржи процену ризика, план односно мере надзора над активностима, план мера у случају инцидента и подноси се појединачно за сваку активност и генетски модификован организам, производ од генетски модификованих организама.

Министар пољопривреде на предлог Научно-стручног савета за биолошку сигурност доноси Правилник којим поред осталог ближе уређује класификацију ризика,

извођење експеримената за процену ризика, чување поверљивих информација, поступке у случају инцидента и поступање са отпадом од генетски модификованих организама и производа.

Употреба у медицинске сврхе

Члан 13.

Употребу генетски модификованих микроорганизама, као и производа од генетски модификованих организама који нису живи модификовани организми, у медицинске сврхе потврђује решењем надлежни републички инспектор. Решење се издаје на основу захтева правног лица, после спроведеног испитивања у овлашћеној лабораторији и на основу стручног налаза овлашћене лабораторије.

Рок за доношење решења из става 1. овог члана закона је до 30 дана.

У случају да производи и микроорганизми не испуњавају услове из овог члана надлежни републички инспектор доноси решење о трајном одузимању и уништењу.

На решење из претходног члана може се уложити приговор надлежном министру у року од осам дана.

Решење надлежног министра по приговору је коначно и извршно.

Против овог решења не може се водити управни спор.

Министар пољопривреде Републике Србије доноси Правилник о наведеном поступку.

Поступање са отпадом

Члан 14.

Правно или физичко лице је дужно да отпад који се састоји или је добијен од генетски модификованих организама, као и отпад који је настао употребом генетски модификованих организама уништи уз присуство овлашћеног лица тако да генетски модификовани организам више не буде способан за размножавање и пренос генетичког материјала на друге организме.

О датуму уништавању из става 1. овог члана закона лице је дужно да обавести Министарство пољопривреде.

Одговорност за штету

Члан 15.

Правно односно физичко лице одговорно је за штету која настане његовом директном, односно индиректном активношћу везаном за генетски модификоване

организме или производе од генетски модификованих организама, којом се проузрокују штетне последице по здравље људи, животиња и животну средину, у складу са овим законом и другим прописима.

Регистар генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих производа

Члан 16

У регистар генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама уписују се генетски модификовани организми и производи од генетски модификованих организама за које је донето Решење о забрани из члана 10. овог закона као и генетски модификовани организми и производи за које су издата одобрења по члану 11., 12., и 13 овог члана закона.

Подаци из регистра су јавни.

Министар пољопривреде ближе прописује садржину и начин вођења Регистра из овог члана закона.

IV НАУЧНО СТРУЧНА ТЕЛА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Члан 17.

Ради праћења стања и развоја у области рада са генетски модификованим организмима, као и пружања стручне помоћи надлежним органима у спровођењу овог закона, надлежни орган оснива Научно-стручни савет за биолошку сигурност.

Научно-стручни савет има двадесет једног члана у звању доктора наука из области биологије, пољопривреде, медицине, ветерине, микробиологије, генетике, екологије, еволуционе биологије, популационе биологије, токсикологије, алергологије, шумарства, биохемије, молекуларне биологије и других релевантних научних области.

Чланови се именују на период од четири године.

Поступак кандидовања се спроводи по позиву Министра пољопривреде.

После поступка кандидовања предлози за именовање биће објављени у јавности.

Именовање чланова биће обављено након алеаторног избора уз поштовање одредби става 2. овог члана закона.

Запослени у органима управе не могу бити чланови Научно-стручног савета.

Научно-стручни савет из редова својих чланова бира Председника.

Рад Научно-стручног савета је независтан и самосталан.

Научно-стручни савет доноси Пословник о свом раду.

Средства за рад Научно-стручног савета обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Министар пољопривреде Правилником ближе уређује поступак кандидовања и именована чланова Научно-стручног савета.

V НАДЗОР

Члан 18.

Надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство пољопривреде.

Инспекцијски надзор над спровођењем одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона министарство пољопривреде врши преко фитосанитарних и ветеринарских инспектора.

Надзор над радом одговорних одговорних националних лабораторија и овлашћених лабораторија врши министарство пољопривреде у складу са прописима којима се уређује државна управа.

Права и дужности фитосанитарног инспектора

Члан 19.

У вршењу мера инспекцијског надзора фитосанитарни инспектор има право и дужности да:

- 1) Проверава употребу у затвореним системима и намерно увођење у животну средину;
- 2) Проверава да ли овлашћена лабораторија испуњава услове за испитивање генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама;
- 3) Проверава план мера сигурности и план надзора приликом намерног увођења у животну средину;
- 4) Узима узорке за испитивање генетски модификованих организама;
- 5) Проверава поступање са отпадом од генетски модификованих организама или производа од генетски модификованих организама.

Мере које налаже фитосанитарни инспектор

Члан 20.

У вршењу послова из члана 19. овог закона фитосанитарни инспектор има право и дужност да:

- 1) Забрани употребу у затвореним системима и намерно увођење у животну средину;

- 2) Нареди хитне мере ради заштите здравља људи и животне средине;
- 3) Нареди привремене мере забране производње, промета, као и уништења генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама;
- 4) Нареди уништавање отпада од генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама.

Права и дужности ветеринарског инспектора

Члан 21

У поступку вршења инспекторског надзора ветеринарски инспектор има право и дужност да:

- 1) Узима узорке за испитивање генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама;
- 2) Проверава начин вођења документације о генетски модификованим организмима и производима од генетски модификованих организама као и документацију која их прати у промету, транзиту и превозу;
- 3) Проверава поступање са отпадом од генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама.

Мере које налаже ветеринарски инспектор

Члан 22.

У вршењу послова из члана 21. овог закона ветеринарски инспектор:

- 1) Доноси решење о уништењу генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама;
- 2) Наређује уништавање отпада од генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама;
- 3) Предлаже и друге неопходне мере на основу овлашћења из овог закона.

Средства за спровођење овог закона

Члан 23.

За издавање Решења из члана 10. став 8. овог закона, као и за одобрење из члана 11. овог закона правно, односно физичко лице плаћа републичку административну таксу.

Средства из става 1. овог члана приход су буџета Републике Србије.

VI КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Кривично дело

Члан 24.

Одговорно лице у правном лицу или физичко лице које намерно уноси у животну средину генетски модификоване организме и/или производе од ГМО ради производње, односно гајења, употребе и коришћења, стављања у промет, вршења огледа и истраживања у отвореном систему у циљу добијања нових варијетета, односно ради одлагања у животну средину, казниће се затвором до пет година.

Уколико се радњом из става 1. овог члана закона проузрокују штетне последице по здравље људи, животиња и животну средину, одговорно лице и физичко лице казниће се затвором до седам година.

Генетски модификовани организми и производи од генетски модификованих организама из става 1. овог члана закона одузеће се и уништити о трошку лица које је извршило кривично дело.

Правном лицу биће изречена мера трајне забране делатности.

Члан 25.

Одговорно лице у правном лицу или физичко лице које обавља транзит, провоз и превоз преко територије Републике Србије, односно на територији Републике Србије без одобрења из члана 11. овог закона казниће се затвором до једне године.

Уколико се радњом из става 1. овог члана проузрокују штетне последице по здравље људи, животиња и животну средину одговорно лице у правном лицу или физичко лице казниће се затвором до три године.

Генетски модификовани организми и производи од генетски модификованих организама из става 1. овог члана закона одузеће се и уништити о трошку лица које је извршило кривично дело.

Правном лицу биће изречена мера трајне забране делатности.

Члан 26.

Одговорно лице у правном лицу које генетски модификовани организам или производ од генетски модификованог организма употреби у медицинске сврхе без решења из члана 13. став 1. овог закона казниће се затвором до три године.

Уколико се радњом из става 1. овог члана проузрокују штетне последице по здравље људи и животну средину одговорно лице ће се казнити затвором до пет година.

Генетски модификовани организми из става 1. овог члана закона одузеће се и уништити о трошку лица које је извршило кривично дело.

Члан 27.

Одговорно лице у Одговорној националној лабораторији које омогући извођење огледа, демонстрационих огледа и истраживања у циљу добијања нових варијетета, ограничену употребу у затвореном систему или увоз генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама без одобрења из члана 12. овог закона казниће се казном затвора до три године.

Уколико се радњом из става 1. овог члана проузрокују штетне последице по здравље људи и животиња одговорно лице ће се казнити казном до пет година.

Генетски модификовани организми из става 1. овог члана закона одузеће се и уништити о трошку лица које је извршило кривично дело.

Привредни преступ

Члан 28.

Новчаном казном од 300.000 до 2.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице које не уништава отпад који садржи, састоји се или је настао од генетски модификованих организама и отпад који је настао употребом генетски модификованих организама.

За преступ из овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу казном од 50.000 до 200.000 динара.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Рок за усклађивање пословања

Члан 29.

Правна и физичка лица дужна су да ускладе своје пословање са одредбама овог закона најкасније у року од три месеца од ступања на снагу овог закона.

Доношење подзаконских аката

Члан 30

Подзаконски акти прописани овим законом биће донети у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења подзаконских аката из става 1. овог члана примењиваће се подзаконски акти донети на основу Закона о генетски модификованим организмима (Службени гласник РС 41-09), ако нису у супротности са одредбама овог закона.

Ступање на снагу закона

Члан 31.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у Службеном гласнику Републике Србије.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о генетски модификованим организмима садржан је у члану 97. став 1. тачка 9. Устава републике Србије којим је утврђено да Република Србија обезбеђује систем заштите и унапређивање животне средине и заштиту и унапређивање биљног и животињског света.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Примена технике модерне био-технологије за добијање генетских модификованих организама је релативно нова и налази се у експанзији. Она носи и одређени степен ризика који се не могу у потпуности сагледати нити мерити за живот и здравље људи и биљног и животињског света.

Постоји потреба да се забраном производње, промета, коришћења, односно увођења у животну средину, уз неке изузетке, заштити животна средина и здравље људи од могућих штетних ефеката приликом употребе генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама.

Ограничена употреба у затвореним системима ради извођења огледа и истраживања у сврхе добијања нових варијетета, оснивања банке података и увоза дозвољена је на контролисан начин само у систему Одговорних националних лабораторија. Намерно увођење у животну средину могуће је у медицинске сврхе и као провоз односно транзит. Горе наведено је довољан основ за процес интеграције у Европску унију као и подизање капацитета за праћење развоја у овој области и даље сагледавање ризика и контролу.

Имајући у виду горе наведене разлоге сматрамо да је доношење Закона потпуно оправдано.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Увођење у животну средину ради производње, односно гајења, промета, употребе и коришћења, вршења огледа и истраживања у отвореним системима у циљу добијања нових варијетета, као и одлагање у животну средину је овим законом забрањено и кажњиво.

Објашњења и значење појединих појмова употребљених у закону дата су у члану 4. Предлога закона.

У члану 5. дефинисан је изузетак од забране за генетски модификоване организме и производе од њих уколико су намењени за медицинску употребу и ако нису живи медицински организми.

У члану 6. дата је могућност једино за Одговорне националне лабораторије да могу ограничено да увозе у животну средину ради огледа и истраживања нових варијетета и то у затвореним системима, као и да увозе генетски модификоване организме и производе односно врше неопходна испитивања.

У члану 7. дозвољава се транзит и превоз преко и на територији Републике Србије под одређеним условима, односно уз одобрење.

У члану 8. регулише се образовање и улога Одговорних националних лабораторија.

Рад овлашћених лабораторија за испитивање и контролу регулисан је чланом 9. Предлога закона.

Поступак забране регулисан је чланом 10. Предлога закона. Предвиђено је да се од стране Министарства пољопривреде периодично саставља листа организама и производа који подлежу обавезној контроли односно испитивању о томе да ли се ради о генетски модификованим организмима или производима у циљу превентивног понашања, како у производњи, коришћењу или промету, односно употреби. Сваки захтев за контролом производа који се нађе у животној средини мора да буде испоштован ако се односи на испитивања у смислу овог закона.

Уколико се установи да се ради о организму или производу који је генетски модификован односно произведен од генетски модификованих организама доноси се решење о забрани производње, промета, употребе и одузимању ради уништења. Трошкови испитивања и уништења падају на терет власника, односно заступника.

У случају да се установи да се не ради о генетски модификованом организму и производу од генетски модификованог организма издаје се о томе потврда и трошкове испитивања сноси буџет Републике Србије.

До издавања решења односно потврде из овог члана, на организме односно производе у поступку контроле примењује се мера привремене забране производње, односно промета.

Члан 11. регулише поступак издавања одобрења за транзит и превоз преко територије Србије. Одобрење за транзит даје министар пољопривреде, а за превоз надлежни инспектор. Одобрење садржи обавезну процену ризика и план мера у случају инцидента.

Члан 12. регулише одобрења за огледе и истраживања у Одговорној националној лабораторији. То су једине установе у којима је могућа ова делатност.

Члан 13. регулише употребу у медицинске сврхе. Да производ испуњава услове за те сврхе својим решењем потврђује министар пољопривреде.

Члан 14. регулише поступање са отпадом од генетски модификованих организама и производа од генетски модификованих организама

У члану 15. регулише се одговорност за штету у вези поступања са генетски модификованим организмима и производима од генетски модификованих организама.

Успостављање потребних регистара регулисано је чланом 16. као и обавештавање јавности.

У члану 17. регулише се рад научно стручног тела које даје научно стручна мишљења и предлоге аката министру пољопривреде. Научно-стручни савет је добио улогу обавезног предлагача неких аката у поступку доношења од стране министра. Уведен је принцип алеаторности приликом именовања и заступљености релевантних научних структура.

Чланом 18. регулише се надзор над применом који се поверава Министарству пољопривреде и одговарајућим органима које оно образује.

Чланови 19., 20., 21. и 22., дефинишу права и обавезе фитосанитарних и ветеринарских инспектора, као и мере које предузимају.

Административне таксе регулисане су чланом 23. овог Предлога закона.

Члан 24. одређује да је кривично дело намерно уношење у животну средину ради производње, односно гајења, промета, употребе и коришћења, вршења огледа и истраживања нових варијетета. За кривично дело предвиђена је већа казна од предвиђених у кривичном закону за обављање забрањене производње и промета производа чији је промет забрањен.

Члан 25. одређује кривично дело за транзит без одобрења.

Члан 26. одређује кривично дело за употребу у медицинске сврхе без одобрења.

Члан 27. одређује за кривично дело поступање у Одговорној националној лаборатори без одговарајућих одобрења.

Члан 28. за привредни преступ одређује се дело неуништавања отпада од стране правног лица.

IV ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ СРЕДСТАВА ЗА ПРИМЕНУ ЗАКОНА

За примену овог закона потребно је обезбедити средства у буџету Републике Србије. Природа и циљеви закона оправдавају ова средства.

V АНАЛИЗА ЕФЕКТА

1) Који проблем се решава законом

Примена биотехнологија је релативно нова и није прошло довољно времена да би се сагледали евентуално штетни ефекти примене:

-безбедност генетски модификоване хране и опасности од појаве алергијских и токсичних реакција приликом њихове конзумације;

-заштита животне средине и биодиверзитета због могућности негативног утицаја на екосистеме и губитка дела генетског диверзитета;

-етичка питања због нарушавања природних особина организама и увођења у организам који је таксономски удаљен у односу на донора гена;

Законом се дозвољава, без обзира на генералну забрану, да Србија развија и унапређује огледе и истраживања у биотехнологији, да се развијају стратешки+ и административни капацитети. Тако се успостављају Одговорне националне лабораторије који су носиоци истраживања, развоја доктрине и огледа, у којима се успостављају базе података и сл.

С обзиром да је Република Србија позната по богатству биљних ресурса и да се одликује оптималним условима за производњу и прераду разноврсног биља, законом се штити биодиверзитет и спречава ширење ГМО на нашој територији.

2) Који циљеви треба да се постигну доношењем закона

Циљ закона је да се обезбеди висок ниво заштите животне средине, биодиверзитета, здравља људи и интереса потрошача.

3) Да ли позитивни ефекти закона оправдавају трошкове његове примене

Да, оправдавају.

VI ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

- **ОВЛАШЋЕНИ ПРЕДЛАГАЧ ПРОПИСА: СТРАНКА „ЗЕЛЕНИ СРБИЈЕ“ НА ОСНОВУ ПРИКУПЉЕНИХ ПОТПИСА ГРАЂАНА**
- **НАЗИВ ПРОПИСА: ЗАКОН О ГЕНЕТСКИ МОДИФИКОВАНИМ ОРГАНИЗМИМА**

1. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране и Републике Србије са друге стране, односно одредбама прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране и Републике Србије, са друге стране.

а) Одредбе које се односе на нормативну садржину прописа
Не постоје релевантне одредбе Споразума и прелазног споразума

б) Прелазни рок за усклађивања законодавства према одредбама Споразума и прелазног споразума

в) Оцена испуњености обавеза које произилазе из наведене одредбе споразума и прелазног споразума

г) Разлози за делимично испуњење, односно неиспуњење обавеза које произилазе из наведене одредбе

д) Веза са националним програмом за интеграцију Републике Србије са Европском Унијом

2. Усклађеност са прописима Европске Уније

- а) Навођење примарних извора права ЕУ и усклађеност са њима
- б) Навођење секундарних извора права ЕУ и усклађеност са њима
- в) Навођење осталих извора права и усклађеност са њима
- г) Разлози за делимичну усклађеност односно неусклађеност

3. Уколико не постоје одговарајући прописи Европске Уније са којима је неопходна усклађеност констатовати ту чињеницу

4. Да ли су претходно наведени извори права ЕУ преведени на српски језик

5. Да ли је овај пропис преведен на неки службени језик ЕУ

6. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености